

dvbdebate.com facebook.com/dvb.debate Twitter@dvbdebate

“ဒီဗီဘီ ဒီဘီဘီ”အခြေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်ကို DVB Multimedia Group ကနေ အပတ်စဉ် စနေနေ့တိုင်း ရိုက်ကူးကာ ဒီဗီဘီ ရုပ်သံလိုင်းမှတစ်ဆင့် ထုတ်လွှင့်ပေးနေတာဖြစ်ပါတယ်။

DVB TV		DVB RADIO	
Sunday	7.15 pm	Saturday	Evenings
Monday	1.15 am / 7.15 am / 1.15 pm	Sunday	Mornings
Wednesday	8.45 pm	DVB ONLINE	
Thursday	2.45 am / 8.45 am / 2.45 pm	dvbdebate.com	24/7
Friday	8.45 pm	facebook.com/dvb.debate	
Saturday	2.45 am / 8.45 am / 2.45 pm	twitter @dvbdebate	

DVB Debate ဟာ အတွေးမြင်အယူအဆများ ဖလှယ်ကာ လွတ်လပ်စွာ သဘောထားကွဲလွဲနိုင်ရန်၊ အပြန်အလှန်နားလည်မှုများ ဖန်တီးတည်ဆောက်ရန်၊ မြန်မာ့အနာဂတ်ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေဖို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာရှိနေတဲ့ ပြဿနာများကို အဖြေရှာနိုင်စေရန်နှင့် လူတိုင်းပါဝင်နိုင်ပြီး မတူကွဲပြားမှုတွေကို လက်ခံပေးနိုင်တဲ့ အခြေအတင်ဆွေးနွေးခြင်း ယဉ်ကျေးမှုပေါ်ထွက်လာစေရန် ရည်ရွယ်ပါတယ်။ အဖွဲ့အနေဖြင့် အခြား မီဒီယာများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲ အသင်းအဖွဲ့များကိုလည်း ယခုလို ပွင့်လင်းတဲ့ အခြေအတင်ဆွေးနွေးပွဲများမှာ ပါဝင်လာဖို့ ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။ အပတ်စဉ် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များ၊ သတင်းဓာတ်ပုံများနှင့် ကာတွန်းများကို ရုပ်သံရိုက်ကူးအပြီး မကြာခင်မှာပဲ ဒီဗီဘီ ဒီဘီဘီ၏ ဖေ့ဘုတ် စာမျက်နှာနှင့် ဝက်ဘ်ဆိုဒ်များမှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ ပြည်တွင်းရှိ အခြေအတင်ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်များကို ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက်လည်း DVB Debate မှာ ရန်ပုံငွေများရှိပါကြောင်း အသိပေးလိုပါတယ်။

DVB DEBATE

ယခုအပတ် ဆွေးနွေးပွဲအတွက် မေးခွန်းကတော့
How healthy do we eat?
 ဆိုတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

❖ မှတ်ချက်ပြုလိုသည်များ၊ အကြံပေးလိုသည်များနှင့် မေးခွန်းများ မေးမြန်းလိုပါက ရုံးချိန်အတွင်း ၀၁ ၂၉၂၇၄၃ သို့ဆက်၍ဖြစ်စေ၊ debate@dvb.no သို့ဖြစ်စေ ဆက်သွယ်၍ အဖွဲ့ဝင်တဦးဦးထံသို့ မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

This week's topic is Healthy Food

Historical context:

မြန်မာ့နေ့စဉ်ဟင်းလျာတွေမှာ နိုင်ငံတွင်း ဒေသအသီးသီးက ရိုးရာအစားအစာတွေပါဝင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဟင်းလျာအမယ်ပေါင်းများစွာကြွယ်ဝတာမို့ ဂုဏ်ယူစရာပါ။ ဒါပေမယ့် စစ်အစိုးရရဲ့ ဆယ်စုနှစ်နဲ့ချီ စီမံခန့်ခွဲမှုအမှားတွေနဲ့ အုပ်ချုပ်အပြီးမှာ မြန်မာဟာ ချွတ်ခြုံကျလောက်အောင် ဆင်းရဲသွားပြီး ကျေးလက်ဒေသများစွာဟာ ဆင်းရဲမွဲတေမှုများခဲ့ရဲ့အောက် ရောက်အောင် ကျဆင်းသွားခဲ့ပါတယ်။

နိုင်ငံရဲ့အချို့ ဒေသတွေက ကလေးသူငယ် ၆၀% ဟာ ရှိသင့်တဲ့ကိုယ်အလေးချိန်အောက်ကို ကျဆင်းနေပြီး အများစုက အာဟာရချို့တဲ့မှုဒဏ်ကို ခံစားနေကြရပါတယ်။ တစ်ဘက်မှာလည်း မြို့ကြီးတွေမှာဆိုရင် ပညာရေး၊ ဥပဒေပြုရေးနဲ့ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ချို့တဲ့မှုတွေကြောင့် ကျန်းမာရေးနဲ့ အစားသောက်အန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး စံချိန်စံညွှန်းတွေ ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းသွားစေခဲ့ပါတယ်။ လမ်းဘေး ဈေးဆိုင်တွေအရမ်းများတာကြောင့် လူအများစုဝယ်စားနိုင်တဲ့ အစားအစာတွေပေါ့ပေမယ့် ကျန်းမာရေးနဲ့ မညီညွတ်တဲ့ အရည်အသွေးမမီတဲ့ ကုန်ကြမ်းတွေသုံးပြီး ပြင်ဆင်ရောင်းချကြတာပါ။ အခုဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စားသောက်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းဟာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဖြစ်တဲ့ ထိုင်းတို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့နဲ့ ယှဉ်ပြိုင်နေရပါပြီ။ သူတို့က မြန်မာဈေးကွက်ထဲကို ခြေလှမ်းသွက်သွက်နဲ့ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက် လာကြပါပြီ။ မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ သဘာဝအစားအစာတွေကနေ သကြား၊ ဆားစတဲ့ ပြုပြင်စီမံထားတဲ့အစားအစာတွေကို အကြီးအကျယ်ပြောင်းလဲ စားသုံးလာတာနဲ့အမျှ သွားရောဂါတွေ၊ အဝလွန်ခြင်းနဲ့ ဆီးချို စတဲ့ ကျန်းမာရေး ပြဿနာတွေကို ရင်ဆိုင်နေရပြီဖြစ်ပါတယ်။

Facts and Figures:

- မြန်မာတွေရဲ့အဓိကအစားအစာကတော့ ဆန်ဖြစ်ပြီး နေ့စဉ်အာဟာရရဲ့ ၇၅% လောက်စားသုံးကြပါတယ်။
- စားသုံးသူကာကွယ်ရေးဥပဒေကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်(အထက်လွှတ်တော်)က မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့မှာ အတည်ပြုပေးပြဌာန်းပေးခဲ့ပါတယ်။
- ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ အစားအသောက်နဲ့ ဆေးဝါးကွပ်ကဲမှုဦးစီးဌာန(FDA)ကို ကျန်မာရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်မှာ ထားရှိဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။
- ၂၀၁၄ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှာ အမျိုးသားအဆိပ်ထိန်းချုပ်ရေးဌာနက ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့လေ့လာမှုတစ်ခုမှာ မြန်မာနိုင်ငံကလမ်းဘေးအစားအသောက်တွေမှာ အန္တရာယ်ရှိတဲ့ ဘက်တီးရီးယားတွေပါဝင်နေတယ်လို့ ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံက ကလေးသူငယ် ၂၃% ဟာ ရှိသင့်တဲ့ကိုယ်အလေးချိန်အောက် လျော့နည်းနေပါတယ်။ အချို့ဒေသတွေမှာဆိုရင် အဲဒီထက် ၁၂% ဟာ အာဟာရချို့တဲ့မှုဒဏ်ကို အပြင်းအထန်ခံစားနေကြရတယ်လို့ဆိုပါတယ်။

Points of view:

"အစားသောက်အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစံချိန်စံညွှန်းတွေကို နိုင်ငံတိုင်းမှာ အကောင်အထည်ဖော်ရပါမယ်။ ဒါပေမယ့် မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ အဲဒီလိုစံချိန်စံညွှန်းတွေမရှိပါဘူး။"လို့ Anawa Devi ငါးလုပ်ငန်းနှင့် အထွေထွေရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီလီမိတက်မှ ဒေါ်တိုးနန္ဒာတင်ကဆိုပါတယ်။

"ဘက်တီးရီးယားကြောင့် အစားအသိပ်သင့်မှုဖြစ်ရအောင် ကြိုတင်ကာကွယ်လို့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ထုတ်လုပ်ရောင်းချတဲ့သူတွေရော စားသုံးသူတွေကိုပါ ကျန်းမာရေးပညာပေးလုပ်ငန်းတွေကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ပေးဖို့လိုပါတယ်။"လို့ မိကိုကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ထောက်ပံ့ရေးလုပ်ငန်းရဲ့ ဦးဆောင် ညွှန်ကြားရေးမှူး ဒေါက်တာမိမိကို ကပြောပါတယ်။

"ကျမတို့နားကဆိုင်တွေဆိုရင် ဈေးသိမ်းမယ့်အချိန်မှာ ပန်းကန်ခွက်ယောက်တွေကို ပြန်ပြီးဆေးကြောတာတောင် မလုပ်ကြဘူး။ ဒါက နောက်တစ်နေ့ဆိုင်ပြန်မဖွင့်ခင်မှာ လုပ်ကိုလုပ်ရမယ်လေ။"လို့ လမ်းဘေးဈေးသည်ဖြစ်သူ မအိက ဆိုပါတယ်။

"ဒီကနေ့ခေတ် လမ်းဘေးဝဲယာဆိုင်တန်းတွေမှာ ရိုးရာအစားအစာမျိုးစုံအပါအဝင် စားမြန်စာတွေ အမြန်ရအစားအစာတွေ ရောင်းနေကြတာလေ။ သိပ်အများကြီးလည်း မရင်းနှီးနိုင်တော့ ဈေးချိုချိုရတဲ့ စားသုံးကုန်တွေပဲဝယ်ပြီးလုပ်ကြတာ။ ဥပမာပြောရရင် စားအုန်းဆီတို့ ဟင်းခတ်ပစ္စည်းအတုတွေ ပေါ့နော်"လို့ စားသုံးသူကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအသင်းက ဒေါ်စိုးကလျာထိုက်ကပြောပါတယ်။

Information Links:

- www.moh.gov.mm
- www.consumerpam.org
- www.fda.einnews.com/country/myanma
- www.ipcinfo.org
- www.actionagainsthunger.org.uk
- www.savethechildren.org
- www.ncbi.nlm.nih.gov
- www.dvb.no